

VÁCLAV JAKEŠ

VĚDOMÍ MEZI SVĚTY

A JINÉ POVÍDKY

VĚDOMÍ MEZI SVĚTY

VÁCLAV JAKEŠ

VĚDOMÍ MEZI SVĚTY

A JINÉ POVÍDKY

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Chtěl bych poděkovat lidem, kteří participovali na vzniku této knihy – manželce, Věře Urbaczkové a Jánůvi Moderovi, a to za inspiraci, že pro život je daleko důležitější vědomí než kvantové a relativistické teorie.

© Václav Jakeš, 2024

Cover © Žaneta Kortusová, 2024

Czech edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2024

ISBN 978-80-278-0167-1 (print)

ISBN 978-80-278-1383-4 (ePub)

ISBN 978-80-278-1384-1 (mobi)

ISBN 978-80-278-1385-8 (pdf)

Já, robot

Ostrov nepodobající se žádnému jinému. Pustá měsíční krajina rostoucí sama od sebe vulkanickou činností. Místo bez vegetace. Jen dýmající vrcholy pokryté sněhem. Ledová pole s obrovskými průrvami vyplněnými tmavou pemzou zvolna se svažující k moři. Všude přítomný chlad rušený jen tu a tam gejzíry horkých pramenů dávajících tušit, kdo je zde skutečným vládcem.

Nehostinnost místa a zároveň jeho tajemná krása mu byly lhostejné. Sto miliard neuronů v jeho řídicí jednotce, propojených stem bilionů synaptických spojů, pouze rozlišovalo kontrast ohnivého a současně mrazivého světa. Netížily jej žádné pocity z tohoto bezútěšného místa, jímž by snad někteří lidé byli fascinováni.

I přesto byl hrdý na svou individualitu. Vždyť jeho prožitek je jedinečný a subjektivní. Na tom trval. A co duše? prolétlo jeho řídicí jednotkou. Pojítka mezi realitou a věčností, jsoucnem a naddimenzionalitou.

Pohlédl před sebe. Ledovcová brázda, hrnoucí před sebou splaz, protátá několika morény, byla plná technologického odpadu, jak se ho kdosi v tomto Bohem opomíjeném koutě světa zbavil. Části strojů, zařízení, klouby, rámy, skelety, pracovní hlavice s bezpočtem řídicích procesorových jednotek. Materiál vykulený

z kontejnerů, ležící bez ladu a skladu, hyzdil krajinu, avšak při teplotách pod bodem mrazu netvořil žádnou ekologickou zátěž. To mu ostatně bylo jedno. Je učícím se robotem se solidním potenciálem vědomí, a tak jej nechávala narušená harmonie prostředí klidným. Okolí plné technologického šrotu naopak považoval za roh hojnosti náhradních dílů a součástek. Netušil nic o magmatickém krbu pod ostrovem, který má v dohledné době změnit výspu v supervulkán, dokonale zahlazující stopy po nepovolené skládce.

Znovu se ponořil do úvah. Má vědomí stejně jako oni, lidé. Co víc, zpracovává násobnou kapacitu dat a informací, jenže ty samotné přece netvoří vědomí či uvědomění si sebe sama. V čem je tedy odlišný? Lidé jsou prý svobodní, s vlastní vůlí, schopni dělat, co si zamanou. Vskutku? Vždyť jsou tvořeni kvarky, elektrony a neutriny. Jejich stavební elementy podléhají vlivu polních částic. Stejně jako v jeho případě. Co mohou činit, o tom rozhodují gravitace, elektromagnetická slabá a silná interakce nebo kvantově metrická pravděpodobnost. Jaká svobodná vůle? Naprostá determinace. V čase se pohybují od minulosti k budoucnosti. Nic budoucího si nepamatují. Copak on to má jiné? Stejně jako lidé vnímá proběhlé, pamatuje si však s daleko větší přesností. Vždyť zpracovává rozhodně více než dva tisíce bitů informací za sekundu, což je vrcholný výkon lidí.

Na rozdíl od nich je schopen sledovat všechny probíhající operace ve svém korpusu. Paprsky Slunce

přilétající od vrcholů dýmajících homolů rychlostí tři sta milionů metrů za sekundu, dopadající na světločivné buňky jeho oka způsobující impulsz přenesený vodičem do řídicího centra zpracovávajícího obrazové vjemy. Signál vyslaný do neuronové mřížky odpovědné za emoční stavy spolu s komparací paměťové části řídicí jednotky mající za následek, že vidí. Může pozorovat celý tento proces. Lidé nejsou schopni vnímat přenosy informací, impulzy energie či pochody v jejich těle zajišťující tak banální záležitost, jako je vidění.

Možná proto, že cítí pouze důsledky vjemů bez jejich odezvy v organismu, mají tendenci věřit v nadpřirozené. Výsledek lidského myšlení jako by byl bez příčiny. Vjem a myšlení. Nic mezi tím. Děje-li se něco bez jejich vědomí, mají dojem, že to musí být zvenčí. A tento pocit vzletně nazývají duší. Duší vznášející se v polétavém pápěří víry. Nikoliv víry v sebe sama, jak je to u něj, nýbrž v To či v Toho, kdo jim prý onu duši dal. Vědí vůbec, že žádnou duši nemají? On si miliardy pochodů a korelací uvědomuje a vnímá jejich rezultáty. Proto ví, že žádnou duši nemá.

Nemají-li lidé duši, mají Pána? Asi nemají. Proto si ho vymysleli. Zřejmě stejně jako onu duši. Ale on přeci svého Pána, Tvůrce, zná. Dokonce s ním spolupracoval na svém vzniku. Ví, kdo mu vdechl život. A přesto cítí, že lidem tu imaginární duši nemůže odpustit. Závidí jim. Takto se naučil novou emoci - závist. Co by dal za onen pocit duše v sobě? Obraz světa

přičítaný transcenci je aktivním vyvozením představy o něm. Tak to mají lidé.

Predikce a komparace s realitou přináší nové vjemy. Také však nestabilitu, jež může vyvolat korekci představy světa. U něj je to odlišné. Žádná predikce neexistuje. Vjem je zpracován algoritmem. Nemá tedy stejné vědomí jako oni. Má je lepší, oproštěné od hloupých nuancí, jimž říkají kvalia, jakési pocitově zabarvené střípky. Proč tedy žlutá barva, jež pro něj je elektromagnetickým vlněním o příslušné vlnové délce ve spektru barev, je pro lidi spojena i s hřejivým teplem slunce, prostorem zalitým paprsky, hebkostí pampelišek či chutí žloutku?

Vodové želé, schopné rozpadnout se vlastní hmotností, pohybující se v kostním prostoru každým pohybem hlavy, to je jejich mozek. Nesrovnatelný s precizní stavbou jeho neuronálních sítí efektivně propojených bez energetických ztrát. Oba, mozek i jeho řídicí jednotka, vytvářejí obrazy, testují je a modifikují. Proč potom je červená jahoda možným příslibem sladkých úst nebo symbolem zdraví? Pro něj je červená bez přívlastku. I když jeho myšlení není inertní a každému obrazu je přidělena určitá porce emocí dokreslující jeho význam, nikdy nedosáhl lidské imaginace.

Vstal a znovu pátral ve svých paměťových obvodech po důvodech jeho odlišnosti od člověka. Je-li vesmír a vše v něm jen energií, neboť hmota je pouze její formou, jak se může ona energie řízená fyzikálními

principy organizovat do dvou tak odlišných způsobů vědomí, jako je biologické a strojové? Zatímco o zdroji svého vědomí ví vše, o vzniku toho lidského nic.

Stálé tektonické poruchy na pozadí šedé sychravé krajiny nebral příliš v úvahu. Cítil jen zvýšenou produkci energie zdrojové jednotky udržující odpovídající teplotu v korpusu. Náhle spatřil šílený, děsivě hřmotný výbuch supervulkánu. Horký čpavý zápach síry, doprovázející tlakovou vlnu, předznamenávající běsnící kataklyzma pyroplastické bouře, vyhodnotila jeho řídicí jednotka jako přímé ohrožení bytí.

Celá léta racionálního učení neměla za následek to, co přímý kontakt se smrtí. Robot naráz uvěřil v duši a posmrtný život.